

یادداشت

تاریخ: ۹۲/۶/۱۹ سریال PDN: ۱۳۰۶۹۱ تدوین‌گر: دکتر احمد تشکینی - استادیار موسسه

تیر پیشنهادی: چابک‌سازی بخش تولید نیازمند توسعه فضای رقابتی

چابک‌سازی بخش تولید نیازمند توسعه فضای رقابتی

مکاتب اقتصادی جملگی نسبت به جایگاه مهم رقابت در ارتقای وضعیت اقتصاد ملی اتفاق نظر دارند اما آنچه محل بحث است تبیین دقیق مفهوم «رقابت» می‌باشد. براین اساس دو سوال اساسی قابل طرح است: اول آنکه تعریف رقابت چیست؟ و دوم آنکه زیرساخت‌های توسعه فضای رقابتی کدامند؟ در پاسخ به سوال اول و در تعریفی ساده و محدود می‌توان رقابت را در حد «نزاع قیمتی» دانست که در نهایت منجر به حذف سود می‌شود. با این تعریف اولین سوالی که به ذهن می‌رسد آن است که تا چه حد توسعه این مولفه در اقتصاد می‌تواند زمینه‌ساز دستیابی به رشد بالاتر و دستیابی به قدرت بالاتر رقابتمندی در اقتصاد باشد؟ با گسترش دامنه تعریف می‌توان رقابت را به معنای هرگونه تلاش در جهت دستیابی به موقعیت برتر از طریق «ارتقای بهره‌وری» و «نوآوری» معرفی کرد. براساس این تعریف می‌توان توسعه فضای رقابتی را به معنای تامین شرایطی دانست که طی آن حرکت به سمت دسترسی بالاتر به فرصت‌های کسب در بازار، همچنین تامین حداکثر تقارن و شفافیت اطلاعاتی صورت گیرد. ماحصل موارد فوق حرکت به سمت حاکمیت درجه تمرکز پایین‌تر در بازار و بهره‌مندی از منافع مبتنی بر عملکرد بازار رقابتی است.

با این حال در جهت‌گیری نسبت به توسعه فضای رقابتی در اقتصاد باید به یک مهم توجه داشت و آن اینکه «رقابت را نباید تنها در ساختار صنایع جستجو کرد». در واقع، حرکت به سمت ایجاد ساختارهای رقابتی در اقتصاد بیش از آنکه به عنوان ابزار مستقیم در نظر گرفته شود، باید ماحصل بسترسازی‌های مجریان امر باشد. به عبارت دیگر دستیابی به شرایطی که در آن بازار دارای کارکردهای رقابتی است، نیازمند زیرساخت‌هایی می‌باشد که تامین آنها، عملکرد عاملین اقتصادی را به سمت افزایش رقابت رهنمون می‌سازد.

در پاسخ به سوال دوم نیز می‌توان مهمترین زیرساخت‌های توسعه فضای رقابتی را به شرح موارد زیر برشمرد:

۱- تامین بسترهای قانونی موردنیاز : باید توجه داشت که تشدید رقابت در اقتصاد لزوماً به معنای بهبود وضعیت نیست چرا که رقابت فرآیندی است که به دو صورت می‌تواند نمود یابد. اول رقابت آزاد که طی آن تنها شرایط دسترسی به بازار برای بنگاه‌های جدید تسهیل می‌شود اما نسبت به تضمین بقای آنها اهمیتی داده نمی‌شود. در این فضا انتظار می‌رود سطح کارایی افزایش یابد هرچند به دلیل حاکمیت روحیه منفعت‌جویی در میان فعالان بازاری احتمال بروز رویه‌های تجاری غیرمنصفانه و به تبع آن کاهش سطح رفاه اجتماعی بسیار زیاد است. دوم رقابت منصفانه که در شرایط قانون‌مدار کردن رقابت آزاد حاصل می‌شود. در این فضا در عین آنکه بر هر دو مولفه تسهیل شرایط دسترسی به بازار و تضمین بقای فعالیت بنگاه‌ها تاکید می‌شود، حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان نیز مورد توجه قرار می‌گیرد. بدین ترتیب، هر دو هدف کارایی و افزایش رفاه اجتماعی تامین می‌شود.

۲- گسترش دسترسی عمومی به فرصت‌های کسب.

۳- ایجاد زمینه‌های دسترسی فعالان بازاری به اطلاعات.

براساس آنچه عنوان شد می‌توان بیان داشت که توسعه فضای رقابتی (از طریق تامین پیش‌شرط‌هایی همچون تامین تقارن اطلاعات، چارچوب‌های قانونی پشتیبان و نهاد ضامن اجرای قوانین، بهره‌مندی از نظام پولی و مالی کارآمد و شکل‌گیری نهادهای مدنی و ...) در عین آنکه ورود بنگاه‌ها به صنایع را تسهیل می‌کند، پایداری آنها نیز ضمانت بیشتری می‌بخشد و صنایع بیشتر به سمت عملکرد رقابتی گرایش می‌یابند. موارد فوق از جمله مهمترین نکاتی است که در فضای امروز اقتصاد ایران و در راستای اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی باید مطمئن‌نظر قرار گیرد.

تایید تهیه کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
☐	☐	☐	☐